

Zeven redenen om gewoon te blijven sporten op rubbergranulaat

Meerderheid clubs en gemeenten gaat door met SBR

Verschillende gemeenten blijven kiezen voor rubbergranulaat als infill op sportvelden, omdat het 'veilig en sporttechnisch superieur' is.

De gemeente Haarlem maakte een vergelijkende analyse en koos opnieuw voor kunstgrasvelden met rubbergranulaat. En ook de gemeente

De Haag herhaalt: je kunt gewoon spelen op dit materiaal. De gemeente Arnhem ziet deze week geen reden om kunstgrasvelden met rubberkorrels te vervangen. Sportwethouder Elfrink van Sport zegt dat paniek over kunstgras echt niet nodig is.

Auteur: Joost Kester Jacobs, RecyBEM

Rubbergranulaat van gemalen voertuigbanden wordt gebruikt als instrooi materiaal voor kunstgrasvoetbalvelden, om de velden dezelfde sporttechnische eigenschappen te geven als een veld met natuurgras. Van de ruim 1800 kunstgrasvoetbalvelden in Nederland is ruim 90% met deze rubberkorrels ingestrooid. Het overgrote deel van de velden wordt door gemeenten aangelegd. Hieronder zeven redenen waarom je gewoon op het materiaal kunt spelen.

1. Rubbergranulaat van voertuigbanden is sporttechnisch superieur

De rubberkorrels zorgen ervoor dat het kunstgrasveld dezelfde eigenschappen krijgt als een gewoon grasveld, zodat de bal niet te snel rolt en niet te hoog stuitert. Daarnaast wordt het kunstgras beter geschikt voor slidings. Vriend en vijand zijn het erover eens: rubbergranulaat van voertuigbanden is sporttechnisch het beste infillmateriaal. Daarnaast zijn de aanleg- en beheerkosten laag in vergelijking met dat van andere infillmaterialen. Ook heeft het een lange levensduur.

B&W Oldenzaal: 'De huidige SBR-infill biedt de beste en duurzaamste sporttechnische eigenschappen voor kunstgrasvelden. Ook zijn de alternatieven nog nooit zo uitgebreid onderzocht als SBR-infill op eventuele schadelijke stoffen voor de gezondheid. De gemeente heeft dan ook het besluit genomen om door te gaan met de toepassing van SBR-rubberinfill bij aanleg of renovatie van kunstgrasvoetbalvelden in Oldenzaal.'

2. Uiteenlopende en zeer gedegen onderzoeken

hebben aangetoond dat het materiaal veilig is. Diverse zeer gedegen onderzoeken kwamen met de heldere conclusie dat het veilig en verantwoord is om te sporten op kunstgrasvelden met rubbergranulaat. Onlangs toonden het RIVM en het ECHA dit aan in studies waarin werd uitgegaan van conservatieve scenario's (zeer hoge blootstelling voor zeer lange tijd). Daarnaast is aangetoond door diverse vooraanstaande Amerikaanse wetenschappers en instituten, zoals oncoloog Archie Bleyer en het Washington State Department of Health, dat er geen verband bestaat tussen sporten op rubbergranulaat en het ontstaan van kanker.

Lauren Jenks van het Washington State Health Department: 'Er zijn juist minder kankergevallen onder "kunstgrasvoetballers" dan verwacht mag worden op basis van de incidentie van kanker onder inwoners van Washington uit dezelfde leeftijdscategorie. Daarom beveelt het Washington State Department of Health mensen die van voetbal houden aan om vooral te blijven spelen, ongeacht het type veldoppervlak.'

3. Geen enkel onderzoek heeft aangetoond dat het materiaal een gevaar voor de gezondheid vormt

Nooit is aangetoond dat sporten op rubbergranulaat op welke manier dan ook een gevaar vormt voor de gezondheid. Claims die wel in die richting wijzen, zijn slecht onderbouwd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het onderzoek naar embryo's van zebra-visjes dat Zembla door de VU liet uitvoeren. In een proef werden effecten gevonden op deze diertjes, maar dat zegt niets over de werkzaamheid van de stoffen bij mensen. In deze proef hadden de korreltjes namelijk zeven dagen in water gelegen, waarna het water werd

gecentrifugeerd. Het verbaast niet dat er dan een hoge concentratie aan stoffen vrijkomt die totaal onvergelijkbaar is met de blootstelling van sporters na een regenbui. Nog los van het feit dat je embryo's van zebravisjes natuurlijk niet zomaar kunt vergelijken met mensen.

Gerard Mulder, emeritus professor toxicologie: 'Het onderzoek met de zebravisjes is interessant, maar volstrekt niet geschikt om te dienen voor risicoschatting voor de mens.'

4. De noodzaak tot strengere normen betekent niet dat bestaande velden onveilig zijn

Niet zelden horen we de volgende redenering: RIVM en ECHA pleiten voor strengere normen; dat betekent dat er iets mis is met de huidige velden. Een begrijpelijke, maar onjuiste redenering, want de huidige norm past niet goed bij rubbergranulaat, omdat die niet is toegesneden op het product. Daarom kan de norm minimaal een factor tien strenger, waardoor hij meer in de richting van de norm voor consumentenproducten beweegt. Het volledig toepassen van de zogenoemde consumentennorm, die een factor duizend strenger is dan de huidige norm, is echter niet nodig, zo stelt ook het RIVM. Op de bestaande velden kan gewoon gespeeld worden. Vooruitlopend op een strengere norm voor de concentraties polycyclische aromatische koolwaterstoffen (paks) in rubbergranulaat voor sportvelden, scherpt de Band- en Milieuorganisatie zelf de normen aan voor het pak-gehalte in rubbergranulaat voor kunstgrasvelden. Van de acht belangrijkste paks mag voortaan maximaal 20 mg/kg in het granulaat zitten. Deze norm is in lijn met de bevindingen van het RIVM, dat rubbergranulaat met een dergelijk pakgehalte veilig is om op te sporten. Hoewel deze concentraties dus geen risico opleveren, neemt de bandenbranche de taak op zich om de norm aan te scherpen. De bandenbranche omarmt de nieuwe norm.

Kees van Oostenrijk, bestuurder Band en Milieu: 'We leggen onszelf strengere regels op dan de wet vereist. De normering geeft de gebruikers de zekerheid dat ze aan de eisen voldoen en dat het pak-gehalte strookt met het onderzoeksresultaat van het RIVM. Sportclubs en gemeenten krijgen nu bij nieuw aan te leggen velden extra zekerheid. Als de aanleg gebeurt door gecertificeerde partijen, met producten die aan de norm voldoen, dan zijn ze veilig.'

5. De stoffen komen niet of in zeer beperkte mate vrij uit de rubberkorrels

Het woord 'kankerverwekkend' wordt vaak genoemd in de discussies over dit materiaal, maar het is een verwarrend begrip. Vaak wordt de term gebruikt voor stoffen die *bij een bepaalde blootstelling en concentratie kanker kunnen veroorzaken*. Dat soort stoffen zit in rubbergranulaat, net als in het dagelijks voedsel en talloze andere materialen waarmee we dagelijks in aanraking komen. Maar de blootstelling en de concentraties van deze stoffen zijn bij rubbergranulaat zó extreem laag, dat er geen gevaar is. Ter vergelijking: de kans om kanker te krijgen door de stoffen die in ons voedsel zitten, is vele malen hoger dan door veelvuldig sporten op rubbergranulaat. Maar niet alleen de blootstelling en de concentraties zijn van belang, ook wat er uit de rubberkorrels kan komen is belangrijk. Het RIVM heeft onderzocht in welke mate stoffen via de huid, het spijsverteringskanaal of de longen in het lichaam terechtkomen. Conclusie: de concentraties van de stoffen in rubbergranulaat zijn laag en de stoffen komen er niet of nauwelijks uit als mensen worden blootgesteld aan de rubberkorrels.

Els van Schie van het RIVM: 'We hebben in de eerste plaats gekeken wat er in de rubberkorrels zit. Zoals we verwachtten, zitten er allerlei stoffen in het rubbergranulaat. Belangrijk is om te weten wat er allemaal uit komt. Verschillende analyses laten zien dat die stoffen heel goed opgesloten zitten in die rubberkorrels en dat ze er nauwelijks uit komen.'

6. De overgrote meerderheid van clubs en gemeenten gaat gewoon door met rubbergranulaat

De overgrote meerderheid van gemeenten en clubs houdt het hoofd koel en gaat gewoon door met rubbergranulaat. Ook worden er nieuwe velden mee aangelegd, bijvoorbeeld in Haarlem, Leeuwarden, Zwolle en Oldenzaal. De overgrote meerderheid van experts en ouders vindt eveneens dat er veilig op het materiaal gesport kan worden. Deze *silent majority* van mensen horen we echter veel minder. De twijfelaars krijgen een groter podium. Hun verhaal spreekt nu eenmaal tot de verbeelding, waardoor het ten onrechte lijkt alsof zij een grote groep vertegenwoordigen.

Paula, moeder van vier jonge kinderen: 'Op dit moment zie ik geen reden om te twijfelen aan de veiligheid van voetballen op kunstgras met rubberkorrels, omdat er wetenschappelijk geen schadelijke effecten zijn aangetoond. Onder andere door het rapport van het RIVM denk ik dat

het veilig is. Er zijn veel ongefundeerde argumenten de wereld in gebracht die schrik geven. Voor kinderen is iedereen het voorzichtigst; daarom is er ook zo heftig gereageerd, denk ik. Natuurlijk wil je niet dat ze in aanraking komen met toxische stoffen. Maar dat betekent niet dat een stofje dat een effect heeft op een kwetsbare foetus van een zebravisje iets te maken heeft met wat het met kinderen zou doen als zij erop spelen. Ik denk dat de discussie een storm in een glas water is. Ik hoop dat hun motieven (de redactie van Zembla, red.) integer waren, maar ik krijg het gevoel dat de sensatie die dit nieuws zou geven heeft meegespeeld en dat ze de hele discussie wat eenzijdig belicht hebben.'

7. SBR-granulaat draagt bij aan de circulaire economie

Alle positieve onderzoeksresultaten bieden opdrachtgevers voldoende reden om te kiezen voor het duurzame en veilige rubbergranulaat van autobanden als instrooimateriaal voor hun kunstgrasvoetbalvelden. Rubbergranulaat draagt daarmee bij aan de circulaire milieuwaarde van autobanden. Ecotest vergeleek de *footprint* per voetbalveld met infill van SBR, EPDM en kurk (en combinaties daarvan). Wat blijkt: SBR geeft een lage uitstoot van CO₂ door hergebruik van voertuigbanden, SBR heeft de laagste kosten én van SBR is als enige bewezen dat het opnieuw bruikbaar is nadat het al tien jaar als infill gediend heeft. SBR en kurk zorgen voor veel minder CO₂-uitstoot dan EPDM. SBR onderscheidt zich ook van kurk wat betreft agrarisch landgebruik: kurk neemt zeer veel productieruimte in. Er is 13 ha land nodig voor de benodigde hoeveelheid infill voor een voetbalveld. Dit is een factor 19 vergeleken met de productieruimte van SBR.

Frank Hopstaken, Ecotest: 'Er is twee keer het oppervlak van de provincie Utrecht aan productieland nodig om het rubbergranulaat op 2000 kunstgrasvelden te vervangen door kurk.'

